

Moja zgodba o frankofonski študentski gledališki skupini Filozofske fakultete v Ljubljani – Les Théâtres

Patricija Čamernik

Zgodbo frankofonske študentske gledališke skupine filozofske fakultete sem aktivno spremljala in soustvarjala od študijskega leta 2014/2015 in do študijskega leta 2020/2021. In to je moja subjektivna pripoved. O tem, da si skupina Les Théâtres zasluži svojo zgodbo, pričajo predvsem učinki, ki jih njeno delovanje sproža – od težkih in prijetnih bežnih dogodkov do neverjetnih življenjskih preobratov, kot so ljubezenske vezi, karijerne priložnosti, izobraževanja, delavnice in potovanja.

Kot mnogi študentje na našem oddelku sem se pred študijem odločala, ali naj izberem študij jezikov ali študij gledaliških tem, kot da imata oba študija veliko skupnega. Da sem na prvo mesto postavila študij jezikov, je bilo ključno to, da mi je ta študij omogočal tudi sodelovanje v gledališki skupini. Seveda pa se skupini prvo leto nisem pridružila, ker nisem zaupala svojemu znanju jezika francoščine. Prišla sem v predavalnico, kjer je potekal prvi zbor Les Théâtres tistega študijskega leta. A ko sem ugotovila, da je voditeljica skupine naravna govorka francoščine, sem se nemudoma obrnila in odšla iz predavalnice.

Po študijski izmenjavi v Franciji sem zbrala nekaj več poguma in tako sprejela svojo prvo vlogo z bolj malo teksta, in sicer v predstavi *Le Cocu magnifique* (2014/2015 z Judith Pollet). Takoj sem doumela, da sodelovanje v tej skupini predstavlja nekaj več kot le osredotočanje na jezik, tekst in nastopanje. Skupni so nam bili tako strah kot zmeda in pa tudi veselje ob ustvarjanju ter želje po napredku, intelektualnem diskutiranju, sofisticirani zabavi in tako dalje. Nujen sestavni del je bil tudi 'kozarček' po dejavnosti in interne šale, ki so se razvijale sproti in se nato prenašale iz generacije v generacijo.

Ko je skupino prevzel Belgijec Nicolas Hanot, smo ustvarili nekakšno tradicijo delovanja, ki jo želim opisati in za katero upam, da se bo zaradi svojih (večinoma) pozitivnih učinkov nadaljevala.

Ko smo pripravljali prvo skupno predstavo *Folles funéraires* (družina in prijatelji se zberejo na pogrebu nekoga, ki (še) ni zares umrl), se je izoblikovala skupina, ki je že delovala kot velika družina. Kakor v predstavi tako tudi v naši resničnosti so nas spremljala sestrška prijateljstva, romance in ljubezni, tkanje dramatičnih situacij, ki so nas pretresale, nas povezale in nam omogočale rast. Krepili smo znanje francoskega jezika in pa tudi druga znanja, ki so bila še posebej pomembna v utesnjenih situacijah ob omejeni rabi jezika. Učili smo se improvizirati in vedno bolje odreagirati, kadar se je od nas zahtevala spontanost. Hkrati pa smo se ponovno naučili, kako se igrati. Vse to je ustvarilo varen prostor našega razvoja. Med drugim smo se naučili poiskati humor v temnih in temačnih situacijah. Za pripravo te predstave smo se na primer podali v skrivnostne prostore Drame, ki nas je sprejela, da si poiščemo leseno krsto. Neverjetno težko leseno krsto smo nato lastnoročno prinesli na filozofsko fakulteto, kjer svojo čudnost skupaj sprejmemo in se v njej, ker smo skupaj, tudi dobro počutimo. Takšna in podobne lekcije tistega leta so z menoj ostale za vedno.

Leto za tem smo pripravljali predstavo *Arloc ou Le grand voyage* (tujec iz eksotične dežele se v kovčku pripelje v veliko mesto, kjer spoznava posebnosti mestne zahodne družbe). Vse prepogosto se nam je dogajalo, da smo šele v zadnji fazi priprav ugotovili, o čem predstava, ki jo soustvarjamo, sploh govori. Kot v prejšnji predstavi sem tudi v tej morala zaigrati svojo smrt. Kot modra babica glavnega lika sem med umiranjem predstavila svoj monolog in se iz

starke spreminjala v otroka ter obratno in se s samo predstavo sinhronizirala tudi v tem svojem življenjskem obdobju. Tisto leto je bila skupina zelo velika in usklajevanje ambicioznih študentov je bilo skoraj nemogoče, vendar je prineslo močno povezanost in vrhunsko izpeljavo predstave, ki smo jo še popestrili z glasbo vrhunskih glasbenikov. Napolnili smo dvorano Cankarjevega doma in si zadali, da prihodnje leto še prekašamo ta svoj dosežek.

In res je bilo natanko tako. S predstavo *Forfanteries* (predstava sestavljena iz skečev, ki se nanašajo na gledališki svet in odkrivajo nekatere zaodrske situacije ter preizprašujejo nekatere odrske prakse) smo razbili standardno formo zgodbe in dramskega trikotnika ter provokativno izzvali publiko, da premisli o tistem, kar očem na odru po navadi ni vidno. S to predstavo smo sodelovali na gledališkem festivalu v Franciji, kjer so nas kot edino tujo skupino zelo toplo sprejeli. Potovanje v Albi je bilo nepozabno in polno situacij, ki so nas povezale za vse življenje. Navsezadnje pa smo tu osvojili tudi nagrado za najboljšo predstavo po mnenju žirije.

Po tej izkušnji se odločim opisati pomene gledaliških praks v svoji magistrski nalogi. Tu preučujem vzgojne in izobraževalne vidike gledališča. Skozi intervjuje s tedanjimi in nekdanjimi člani skupine Les Théâtres ter s priznanimi slovenskimi gledališnimi umetniki zedinim nekaj ključnih ugotovitev. Med slednjimi ugotavljam, da stik z gledališčem in soustvarjanje gledaliških praks spodbuja ustvarjalnost in pozitivno vpliva na posameznikovo razumevanje sveta ter samega sebe ter na njegovo izražanje, vrednotenje, sodelovanje in razvoj odnosa do lepega, motivacijo, osebnostno rast in tudi telesni razvoj. Prispeva pa tudi k usvajanju jezika – s pomočjo gledališča lahko razvijamo govorne spretnosti, izražanje, vživljanje v jezik in vlogo govorca tujega jezika, estetiko, pomnjenje in motivacijo za učenje jezika. Ker sem vse to tudi sama izkusila, sem bila prepričana, da je pomembno, da to povzamemo in s tem morda še spodbudimo rabe gledaliških praks, na primer v šolah pri učenju tujih jezikov. Vsi ti razmisleki so me pripeljali do tega, da se odločim napisati tudi doktorsko dizertacijo na sorodno temo.

A s tem se moja pot v Les Théâtres ne zaključí. Po odhodu Nicolasa in prenehanju deleža financiranja, ki ga je omogočala belgijska ambasada, smo

ostali na našem Oddelku za romanske jezike in književnost brez priljubljene gledališke aktivnosti. Na oddelku, za katerega je znano ravno to, da ima izvrstne gledališke skupine (italijanskega, španskega, francoskega in nekdanj celo romunskega jezika). Tako se je kolegica domislila, naj prevzamem skupino in da bomo že kako nadaljevali.

Sprva je nastopilo prepričanje, da ni mogoče. Že čez nekaj tednov pa smo pripravljali zahtevno francosko predstavo, znano pod imenom *Toc toc* (zbor pacientov, ki čakajo svojega psihoterapevta, se znajde v čakalnici, kjer se med njimi spontano zgodi učinkovita skupinska terapija). Predstava je zahtevala neumorno ponavljanje zahtevnega besedila, polnega besednih iger. Prav tako je bilo potrebno natančno režisersko načrtovanje. In kljub manku izkušenj ter znanj smo predstavo izvedli odlično. Predstavo je obiskalo tudi nekaj znanih slovenskih imen in nekatere igralko so dobile ponudbo, da se pridružijo bolj priznanim ljubljanskim gledališkim skupinam. Dosežek je bil tako nepozaben. Dopolnili smo ga še z organizacijo festivala BalFra, ki je stekla v sodelovanju z Anne-Cécile Lamy-Joswiak, lektorico z našega oddelka, in Nicolasom Hanojem, nekdanjim voditeljem skupine ter tedanjim¹ voditeljem skupine s fakultete v Zagrebu. Skupaj smo tako pripravili festival frankofonskega študentskega gledališča za skupine na območju nekdanjih držav Jugoslavije. Poleg neverjetno lepih spominov iz tistega obdobja me je takrat spleteno prijateljstvo popeljalo vse do Himalaje.

V letu za tem smo pripravljali predstavo z velikim številom igralcev, za katere smo morali ustvariti vloge s približno enakovrednimi porazdelitvami. Igrali smo predstavo *Hot Jazz* (o pestrem dogajanju v Chicagu v 20. letih prejšnjega stoletja, ki se poigrava z nekaterimi stereotipnimi liki, ki se znajdejo na prizorišču – od uglajenih starejših parov do razuzdanih plesalk in kriminalcev), da smo jo zares igrali, pa je bil skoraj čudež. Znašli smo se pred vrsto izzivov in šokov, ki so nam jemali moč. Izgubili smo ljubega profesorja, ki je bil tudi sam nekdanj član frankofonske študentske gledališke skupine na Filozofski fakulteti v Ljubljani in je bil močan podpornik naše samoiniciative. Prišla je pandemija, povezana s koronavirusno boleznijo, ki je nastavila nemogoče ovire za delovanje skupine.

---

1   September 2023

Odšlo je tudi nekaj igralcev in glavna igralka malo pred prvo izvedbo predstave. Nato sem še zanosila in ko je že vse izgledalo, da predstave ne bo, smo še malo pritisnili. Izvedli smo predstavo, ki je zaradi nekaterih pomanjkljivosti izpadla še bolj komično, kot smo načrtovali, in obiskovalci so bili navdušeni, saj smo bili ena prvih predstav po covidnem obdobju brez dogodkov v živo. Sodelovali smo tudi z glasbeno skupino Počeni škafi, ki so še dodatno obogatili našo končno izvedbo. Dogodkov žejne goste je tako zadel burleskni nastop, ki jih ni pustil nezadovoljne. Zmešnjava in iskanje rešitev v zadnjem trenutku pa so do takrat že postali del definicije skupine Les Théâtres.

Govorilo naj bi se, da skupina vedno pripravlja neresne predstave, zato smo si v tretjem letu mojega vodstva za izziv vzeli pripraviti nekaj bolj filozofskega. Po številnih nestrinjanjih, nasprotovanjih, debatah in diskusijah smo se znašli v vročem Argosu. Sledile so nam muhe, ki so ves čas imele kaj za dodati. Sartrove *Muhe* (predstava, ki povzame grški mit in se kot muhe na med lepi na teme človeških notranjih občutij) so nas naučile, da težka predstava pomeni zares težko delo. In ko smo že mislili, da smo tam, kjer ni muh, smo naredili kak preskok in se uspeli prebiti naprej. Predstava je po nekaj mesecih stala in v Staro elektrarno smo povabili omejeno število gostov. Še vedno so namreč veljala nekatera pravila o omejitvah zaradi pandemije. Morda lahko rečemo, da je kdo delal iz muhe slona, ko so nas primerjali z Dramo, morda pa ne.

Takšni so torej moji spomini na to skupino z že tako dolgo tradicijo, za katero upam, da bo še dolgo delovala ter privabljala nove generacije in jim nudila izkušnje, ki so nas ustvarjale. Ob spremljanju zadnje predstave pa ugotavljam, da se legija nadaljuje in da tudi nove generacije niso od muh.

*Slika 1: Le Cocu magnifique, Fernand Crommelynck
 Nina Brezar, Tina Žerdoner Marinšek, Patricija Čamernik, Sara Košir, Katja Mavrič
 Bordon, Andreja Savič, Maximiliano Grieco, Katarina Jarc, Martin Esih
 (Vir / Source : Patricija Čamernik)*

*Slika 2: Folles funérailles, Thierry Janssen
 Andreja Savič, Milica Veljić, Vita Merela, Jakob Grčman, Lara Kolar, Jan Rant, Boža
 Sotenšek, Rebeka Grdič, Patricija Čamernik, Tamara Zupan, Maja Koradžija, Sara Košir.
 Leži / Allongé : Luka Brenko (Vir / Source : Patricija Čamernik)*

Slika 3: Arloc ou Le grand voyage, Serge Kribus. Od leve proti desni / De gauche à droite : Dragana Mandić, Vita Merela, Maja Koradžija, Boža Sotenšek, Anna Maria Grego, Tina Žerdoner Marinšek, Patricija Čamernik, Nicolas Hanot (Vir / Source : Nicolas Hanot)

Slika 4: Toc Toc, Laurent Baffie. Od leve proti desni / De gauche à droite : Vita Merela, Sara Košir, Mihaela Štiglic, Katja Štefanič, Tamara Zupan, Sanja Sabolovič, Milica Rimanovska (Vir / Source : Patricija Čamernik)